

Christoph Gottlieb Stüdemann

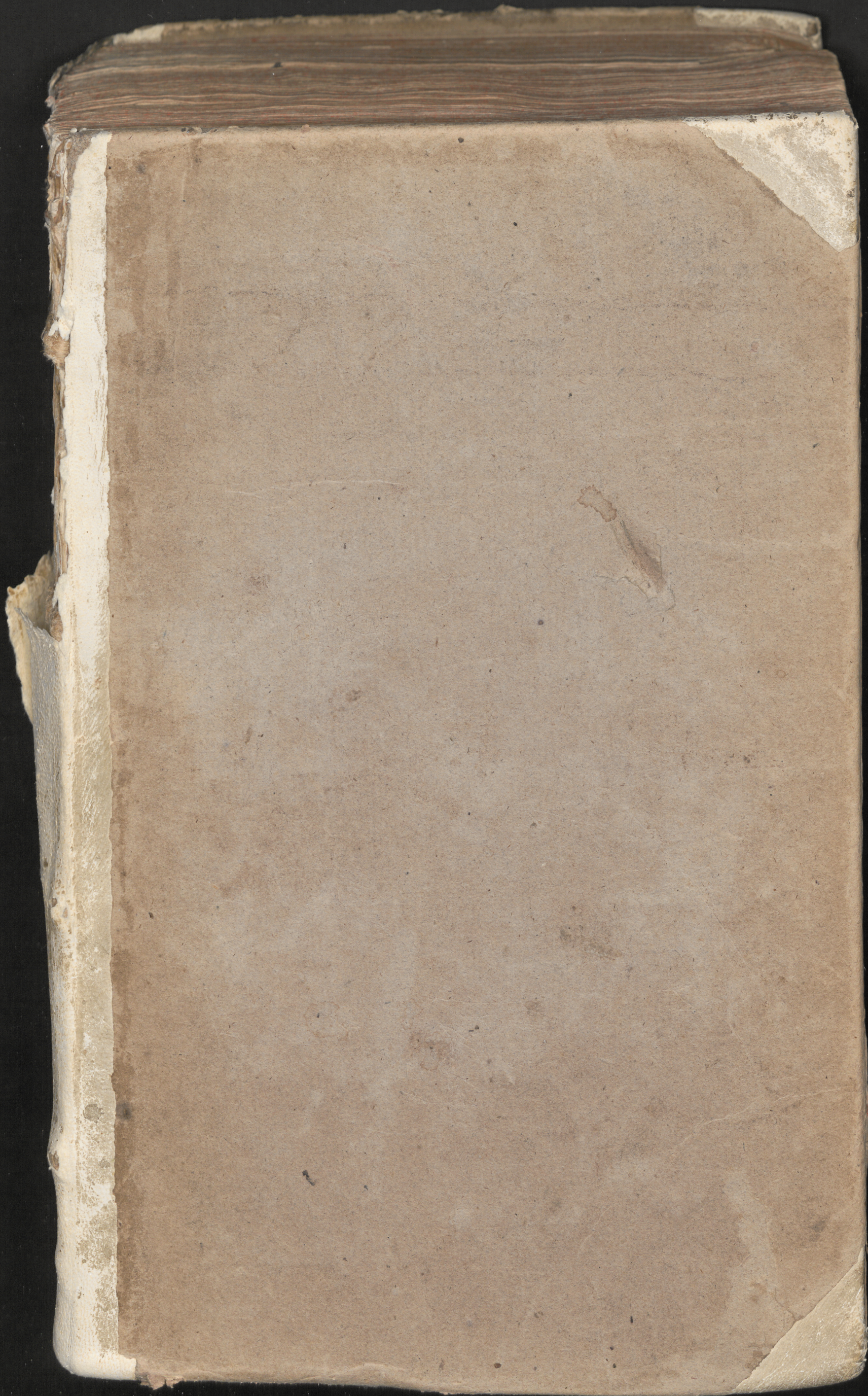
**Vindiciae Verborvm Christi Matth. XXVI. 24 Marci XIV. 21. Extantivm Contra
Lv dov. Gerhardvm, Et Christ. Democritvm, In Dissertatione Epistolica Ad Virvm
Plvrimvm Reverendvm ... Dn. M. Io. Iacob, Taddelivm, S. S. Theol. Cand.
Dignissimvm ... Anno MDCCXXX. D. II. Novembris Svmmvs In Theologia Gradvs
Adsignaretv, Debitae Gratvlationis Loco Scripta Exhibitae A Christoph. Gottlieb
Stüdemann, Rostochiensi**

Rostochii: Typis Io. Iac. Adleri, [1730]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1747175498>

Druck Freier Zugang

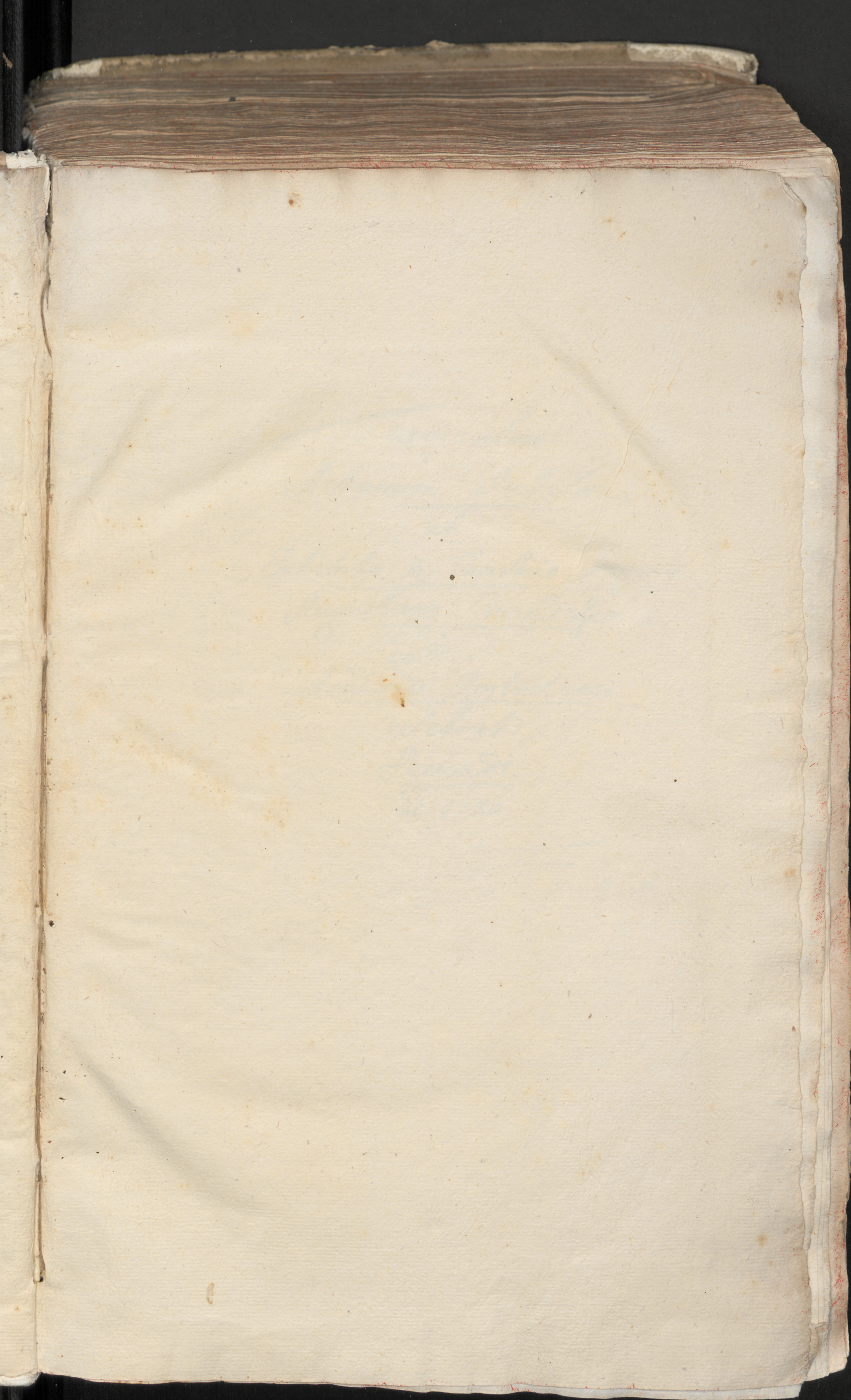

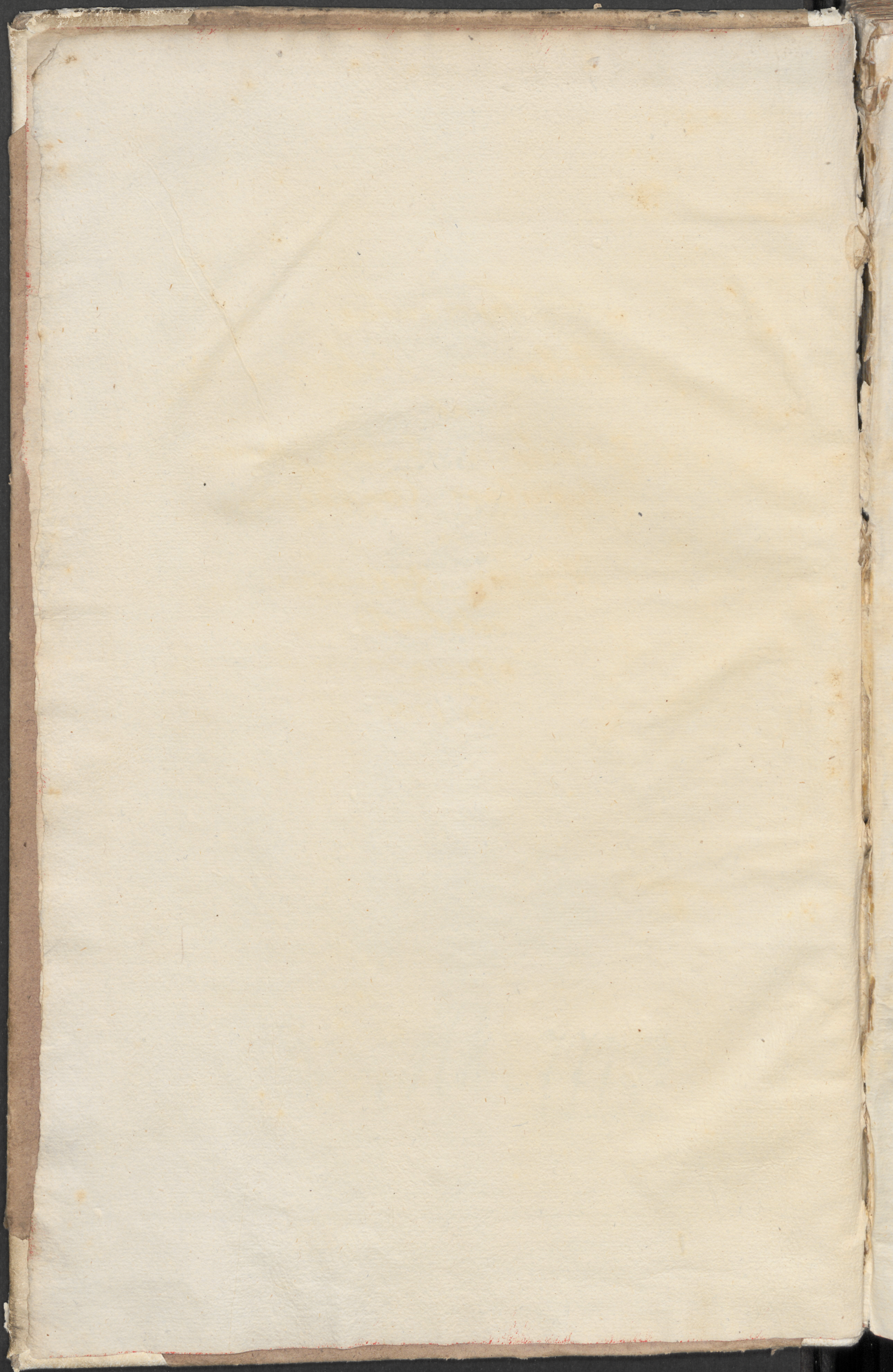

Bibl.
Schol. Cathedr.
Gustrov.

1836.

Mk-7775^a
~~Mk-7775~~

Fasciculus
Actorum Jubilæi,
ab
Exhibita in Comitibus Imperij
Augustana Confessione,
in
Academia Rostochiensi
celebrati,
Secundi.
æo 1730.

Handwritten text, likely a title or address, including a circular stamp in the center.

Partial view of text from the adjacent page on the right.

87
VINDICIAE
VERBORVM CHRISTI Matth. XXVI. 24.
Marci XIV. 21. EXTANTIVM

CONTRA
LVDOV. GERHARDVM,
ET
CHRIST. DEMOCRITVM,
IN
DISSERTATIONE EPISTOLICA

AD
VIRVM PLVRIMVM REVERENDVM, AMPLISSI-
MVM, PRAECELLENTISSIMVM

DN. M. IO. IACOB.
TADDELIVM,

S. S. THEOL. CAND. DIGNISSIMVM, AD AEDEM PETRINAM DIA-
CONVM & PASTOREM DIV. CATHAR. VIGILANTISSIMVM,
PATRONVM ATQVE FAVTOREM SVVM AD VR-
NAM VSQVE DEVENERANDVM, COLENDVM,

CVM ILLI

ANNO MDCCXXX. D. II. NOVEMBRIS
SVMMVS IN THEOLOGIA GRADVS ADSIGNARETVR,
DEBITAE GRATVLATIONIS LOCO SCRIPTA

EXHIBITAE

A
CHRISTOPH. GOTTLIEB STÜDEMANN,
ROSTOCHIENSI.

ROSTOCHII,
TYPIS IO. IAC. ADLERI, SEREN. PRINC. & ACAD. TYPOGRAPHI

80.

VIR SVMME REVERENDE!

Um Summum in Theologia gradum, a Reuer. Facultate Theologica lubentissime *Tibi* collatum accipis, sane omnes, qui veram ac non fucatam pietatem, solidae eruditionis copiam, excelsae virtutis splendorem, quibus pectus *Tuum* exornatum est, iusta animi aestimatione meritiuntur, vetus illud FELICITER *Tibi* acclamare honoribusque Tuis applaudere haud dubitant. Abeant vesani illi honores Academicos dente Theonino carpentes Fanatici, abeant ac perfricent frontem, sese in dicto Matth. XXIII. 8. non quod pueri, vt aiunt in faba reperisse, dicant, gradus illos cum antesignano suo, personato illo ELIA PRAETORIO (a) Lucifersche Ehren-Titel vocent. Tam grauissimis argumentis eruditi impia illorum ac pestifera dogmata saepius refutarunt, vt, quod cum sana ratione excipere possint, non habeant (b). At in his non quiescunt hi insano vertiginis Spiritu acti homines, sed & titulos Ministeriales v. g. Pastorum, Supe-

- (a) Ein Spiegel der Miß-Bräuche bey dem Predigt, Ammt Cap. XI. p. 158.
(b) Dictum Matth. XXIII. 8. gradibus Academicis non aduersari probatum dedit B. DANHAWER Programm. A. 1669 de h. l. scripto inserto Syll. Progr. Exeget collect. a M. GABR. TERNE Syllog. I. n. XLI. p. 427. De variis vero utilitatibus, quae ex honoribus doctor. profluunt egit D. CHLADENIVS Programm. Diff. Inaugur. B. WERNSDORFFII praemisso.

80

Superintendent. sublato cupiunt, non alium in finem, quam
ut ipsum Ministerium Ecclesiasticum eliminant. Hinc mi-
nisterium illud non tantum titulis infamibus deturpare, sic-
que illi omnium odium conciliare, omnibus viribus allabo-
rant, sed etiam Ministris E. pro laboribus suis salaria fixa
haud porrigenda esse, tanquam pro aris & focis contendunt,
id scilicet innuentes, neminem sublatis stipendiis, ministe-
rio functurum esse. Luculentissime fere omnium famigera-
tissimus ille DIPPELIVS in pestifero illo libro, quem ex ore
ipsius diaboli dictitantis excepisse non immerito dixeris, sub
Tit. eröffneter Weg zum Frieden, edito passim illud propo-
nere, haud erubuit; ex quo Magnif. D. D. AEPINVS (c)
Patronus ac praeceptor meus omni meo encomio maior varia
huc spectantia verba collecta exhibet, ac pro more suo, acu-
tissime & solidissime refellit. Eadem quoque acerba atque
pestifera dogmata in Epistola nuperrime edita, sequens ru-
brum prae se ferente CHRIST. DEMOCRITI Antwort auff
das Verlangen eines gnten Freundes, wie doch eigentlich die
Worte des Heylandes über Iudam Ischarioth: Es wäre diesem
Menschen besser, daß er nie geboren wäre, zu verstehen, spar-
gere ausus fuit. In quo scripto malesanam horum verbo-
rum Christi Matth. XXVI. 24 Marci XIV. 21. extantium e-
xegefin adfert, in quam iamiam ulterius, pace Tua, Vir Sum-
me Reuerende, inquiram, ita tamen ut primo genuinum dicti
sensum eruam deinde tam Ludouici GERHARDI, quam
CHRIST. DEMOCRITI peruersas explicationes sub exami-
nis incudem vocem. Quod ut in meliorem partem inter-
pretari, sique nonnulla deprehendantur, quae non utique
eruditos oculos ferre possunt, tenuitati meae ignoscere velis,
etiam atque etiam rogo.

Verba Christi tam apud Matthaeum quam Marcum e-
iusdem fere sunt tenoris, atque in fonte ita sonant: *ὅτι δὲ
τὸ ἀνθρώπου ἐκείνου, διὰ ὃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται κα-*
λὸν

A 2

(c) Compend. Mataeol. Fanatic. recentioris Gap. XIV. Thesi XIV.
p. 534. sqq.

4 (ο) 3
 λὸν ἦν ἀβίβ, εἰ ἔτι ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκείνῳ. In antecedentibus dulcissimus Saluator discipulos suos de habitu ac morte sua certiores fecerat, dicens: ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, quod verbum (ὑπάγειν) non nudum abitum ac discessum, sed mortem Christi exprimit, sicuti etiam hebraicum אָבִיב abiit Gen. XV. 2. Ios. XXIII. 14. Ps. XXXIX. 14. in hoc significato occurrit, & e contrario μένειν manere denotat: vivere Ioh. XXI. 22. Phil. I. 25. Synonymum quoque huius ipsius verbi ὀρχομαι abire pro mori apud profanos Scriptores poni testatur Celeberr. GE. RAPHELIUS (d). Abitum vero hunc non fortuitum esse, porro testatur Christus in verbis: καὶ ὡς γέγραπται πάλιν ἐν αὐτῷ, propria scilicet voluntate impulsus se discedere, ut Scripturam impleat, & Patris sui coelestis voluntati obtemperet. Sed ne vel ipse Judas proditor vel alius etiam falsum sibi exinde conceptum formaret & cogitaret: Si DEVS hoc decrevit, & diuinæ litteræ prædixerunt, quod Christus mori debeat, ergo res ipsa DEO accepta & homo hoc opus promouens gratiæ diuinæ particeps erit; (e) hinc Christus huic abusui his verbis occurrere voluit: *Vae autem homini, per quem filius hominis traditur*, quasi dicat: abitus quidem filii hominis summam hominibus vtilitatem adfert: verum enim vero hoc nihil facit ad excusationem eius, qui me prodit, & necem mihi infert. At adhuc aliud Christus ista comminatione intendit; proditorem sc. infimul a scelere illo reuocare studet. Non exprimit nomen Judæ, sed tantum generaliter *de homine* loquitur, *qui filium hominis proderet*, eam ob causam, ut proditor conscientiae aculeos sentiat, & mente cogitationibusque lustraret, horrendo hoc crimine sese ipsam hominis naturam exuere, & ex homine in ipsum fere diabolum degenerare, dum
 filium

(d) Animot. Philol. in N. T. ex Xenophonte collect. p. 56. 57.

(e) Sic enim re ipsa nonnulli primæ Ecclesiæ hæretici Iudam excusare voluerunt. Nolo hic prouocare ad Cerinthianos Cainianos, Mich. Balbum &c. Sed ad illos hæreticos, qui & hoc dogmate nomen *Judaistarum* traxerunt. Conf. PHILASTRIVS de Hæresib. Cap. XXXIV. p. m. 74. edit. FABRICII.

filium hominis prodere moliretur. *ὦ* *Vae* h. l. non est interie-
ctio dolentis, sed est nomen summam ac tristissimam calami-
tatem notans, respondet hebraicis *וַיֹּאמֶר הוּא הוּא* quae grae-
co huic *ὦ* incunabula dederunt. Sic Ies. I. 4. *וַיֹּאמֶר הוּא הוּא*
Vae genti peccatrici. Est ita vocula comminantis & praedicentis
futura mala, non *temporalia* & huius vitae tantum, Eccles.
IV. 10. Matth. XXIV. 19. Apoc. IX. 12., sed & *aeterna* & fu-
turae vitae, in qua significatione tunc, quando de peccatori-
bus impenitentibus sermo est, vsurpatur. Ies. III. 11. V. 11.
Habac. II. 9. Luc. VI. 24. Sicque Christus proditorem suum
diris, horrendis, tristissimis cruciatibus dignum censet, &
quidem non temporalibus tantum, sed & aeternis, in ipso
aeternae damnationis barathro illi infligendis. Quantaque
huius infernalis poenae ineffabilis miseria sit ex tristissima illa,
quam Christus hic instituit, comparatione, luce meridiana
clarius apparet, quando inquit: *Bonum erat ei, si natus non*
fuiisset. *καλὸν bonum*, ex idiotismo linguae pro comparativo
positum est, quale dicendi genus in S. S. hand infrequens est,
& *καλὸν* saepe pro *ἀμεινον* accipitur Matth. XII. 8. Vti & he-
braicum *טוֹב* ita sumitur Mich. VII. 4. ubi *טוֹב* *optimus eo-*
rum & Hof. II. 7. *טוֹב* *utilissimum illi*. Hinc Syriaca versio &
apud Matthaeum & Marcum vertit: *Tolerabilis fuisse*. Alii
ellyphiticam locutionem hic quaerere malunt, vt subintelligatur
μᾶλλον magis; In re ipsa tamen non est dissensus. Vid. GLAS-
SIVS. (f) Est autem haec locutio: *Bonum est ei, si natus non*
fuiisset in scriptis Rabbincis haud inusitata. Quando enim rem
miseriae plenam exprimere Rabbini volunt, his verbis vtun-
tur: *טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נָחַל בְּעוֹלָם* *Melius illi fuisse, si nunquam in*
mundum productus fuisse, five: *טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִכְרָא* *Melius*
fuisse, si non creatus esset. Conferantur LIGHTFOOT, (g)
BYNÆVS (h) alique, quos adfert Cel. WOLFIUS (i). *Quin*
apud

A 3

(f) Gramm. S. L. III. Tractat. I. p. m. 70.

(g) Hor. Hebr. ac Talmud. in Matth. XXVI. 24. p. m. 474.

(h) In Christo Crucifixo Cap. VII. §. IX. p. m. 271.

(i) Cur. Philolog. & Critic. in Matth. XXVI. 24. p. 373.

apud ipsos Ethnicos saepius apprehenditur. SENECA (k) scribit: *Quanto autem non nasci melius fuit, quam numerari inter publico malo natos.* Plura testimonia Vid. apud POLVM. (l) Forte tempore Christi haec formula notissima fuit. Attamen Christus illa non vitur in eo sensu, quo Rabbini alique profani Scriptores. Horum enim sensus simpliciter huc redit: *Melius est prorsus non esse, quam peius esse.* Christus vero meliori imbutus notitia hominis vitam non adeo parui pendit, ut existimasset, quamlibet miseriam ita comparatam esse, ut illius intuitu homo potius non existere optare possit, quam existere. Spectant huc verba Pauli: λογίζομαι γὰρ ὅτι ἐκ ἀξίας τὰ παθήματα ἵνα νῦν καί τοις πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν, καὶ ἀποκαλυφθῇ καὶ εἰς ἡμᾶς Rom. VIII. 18. Sed his verbis nobis ostendit aeternae damnationis supplicia tam graua esse, ut illorum intuitu Judae melius fuisset non esse, aut non nasci, quam istis ineffabilibus ac aeternis cruciatibus torqueri. Quod hic excipi solet, quomodo, cum DEVS semper faciat id, quod melius est, haec assertio cum DEI bonitate & recta ratione congruat, id dubium prolixè excussum videri poterit ap. B. JO. GERHARDVM. (m) Inter alia, quae ex hoc dicto colligi possunt, non minimum hoc est, quod Theologi nostri ex illo cruciatuum infernalium aeternitatem probent. Si enim Judas & alii damnati aliquando infernalibus vinculis exsolui atque ad coelestem libertatem perducere deberent, minime de illis dici posset, quod melius fuisset, nunquam natos ipsos fuisse. Nam non tanta poenarum efficacia ac diuturnitas inueniri potest, quae non praestaret sustinere, ac deinde his exantlatis in omnem aeternitatem beatitudinis gloriosae participem esse, quam omnino nunquam fuisse, si non infinita & interminabilis aeternitas illis poenis esset coniuncta. Quae fere sunt verba iam laudati GERHARDI. (n)

Haec

(k) De Clementia L. I. Cap. XVIII.

(l) Synopsi Criticorum in Matth. XXVI. 24.

(m) Contin. Harmoniae Evangel. Chemnit, P. II. p. m. 1140. sqq.

(n) l. c. p. 1142.

Haec est genuina verborum Christi interpretatio, quam vero in oculis Chiliastarum sudem existere, constat. Hinc, (vt alios silentii peplo inuoluam) qui recentissime infausto fidere ἀποκατάστασι πᾶντων stabilire conatus est LVDOV. GERHARDVS (o) vim argumenti vt enervet, ita garrit: Melius esse homini non nasci, quam etiam finitam damnationem sustinere, licet postea etiam aeterno gaudio coelesti frui posset, atque ita loqui Salvatorem non absolute, sed comparative, ex hypothesi damnatorum. Ast, qualis proportio inter finitam damnationem & infinitam beatitudinem? sane nulla. Provo- cat quidem ad Luc. XXIII. 29. At enim vero in illis verbis di- citur tantum de foeminis sterilibus & hujus mundi miseriis, non vero de cruciatibus in inferno. Ad haec nulla ibi men- tio occurrit formulae: *Melius nunquam natum fuisse.* Conf. D. GEBHARDUS. (p) Id cum Dn. M. STOCKMANNUS (q) illi in contrarium objecisset, in tantas redactus est angustias, vt ipse fateri coactus fuerit, se tunc fundamentum ac cardin- em rei nondum tetigisse. Interim tamen aliam huius dicti deprauationem meditatus est, cumque ipse nullam inuenire potuit, amici cuiusdam consilium secutus, distinctione inter phrasas: *Existentiam ac vitam a DEO non accipere & non nasci* rem expedire conatur. (r) His enim verbis mentem suam exprimit: Es saget demnach der liebe Heyland nicht, daß es dem Juda besser gewesen, wenn er nie seine Existenz, Wesen und Leben von Gott im Mutter-Leibe empfangen hätte; sondern er spricht nur: es wäre ihm besser gewesen, daß er nicht gebohren wäre, d. i. daß er nicht an das Tages-Licht gekommen, sondern daß seiner Mutter Leib sein Grab geworden wäre. Denn wenn das geschehen, und Judas auf solche Art ungebohren geblieben wäre, so hätte er auch den Hoch-Verrath gegen die Göttliche Majestät nicht begehen können. Folglich so wäre er auch nicht zu dem erschrecklichen andern Pfuhl-Tode, durch die

- (o) Systemat. ἀποκατάστασις Cap. III. §. 422. p. 434.
 (p) In Amica collatione inter Photinum & Scotinum P. II. p. 17.
 (q) Zu der Wiederleg. des System. ἀποκατάστασις p. 68.
 (r) In dem kurzen Begriff §. 129. fqq. P. 277. fqq.

8 ¶ (o) ¶
 die Ewigkeiten der Ewigkeiten, keinesweges verdammet worden.
 Et porro: Als da er nun erst ohne die geringste Gnade durch die
 Ewigkeiten der Ewigkeiten aushalten, und sodenn allererst mit dem
 allergeringsten Grad der Seligkeit vorlieb nehmen soll. Vanam
 hanc observationem non demum abs amico quodam expectare
 necesse fuisset; sed cum iam dudum notissima fuit, iam alibi
 innotescere illa Gerharδο potuisset, (s) & quidem ex EVSE-
 BIO EMISSENO, aut si hic illi ad manus non fuisset, ex Har-
 monia Evangelica iam saepe nobis citata, (t) vbi Eusebii hu-
 ius verba deprehenduntur: *Nisi forte quis hoc subtilius intelligere
 velit, ut formato corpore, susceptaque anima, si Judas in marris vtero
 priusquam nasceretur mortuus esset, melius illi esset, quam ut ad hoc sce-
 lus pervenisset &c.* Ast nulla nos cogit necessitas tam subtilio-
 rem explicationem inveniendi, sed formali vocum significa-
 tioni inhaerendum est. Vocabulum quippe γεννάει in Scri-
 ptura S. non tantum de externa natiuitate, siue ex utero, vt Luc.
 I. 36., sed etiam de interna, siue in vtero adhibetur, vt Matth.
 I. 20. vbi natus pro concepto ponitur, nondum enim Maria
 pepererat. Quare igitur h. l. de externa nativitate tantummo-
 do sumendum est? Rectius dicitur de utroque natiuitatis genere
 hanc comparisonem esse accipiendam, imitor linquam saepe lau-
 dati B. GERHARDI, (u) Ceterum de significatione huius
 vocis vid. FLACIVS. (x) Præterea observandum Ludovicum
 Gerhardum sibi ipsi contradicere. Nam quomodo concilian-
 da sunt verba: Er muß aniso die erschreckliche Höllen-Wein
 ewig aushalten, und so denn allererst mit dem geringsten Grad
 der Seeligkeit vorlieb nehmen, cum illis: Er sey zu den er-
 schrecklichen andern Psuhl-Tode durch die Ewigkeiten der Ewig-
 keiten

(s) At vel hoc exemplo comprobari potest BVDDEVM in Praef. Disp.
 de Damnatione aeterna nimium Gerharδο tribuisse dum eum
 vocat, *hominem nec ingenio nec doctrina destitutum.* Libri Ger-
 hardi jejuni & stoliditatis pleni contrarium docent.

(t) l. c. p. 1140.

(u) l. c. p. 1140.

(x) Clavi script. P. I. Voc. Nascor,

weisen verdammet worden. Nonne posteriora verba prioribus prorsus contraria sunt? Certe ipse sui oblitus aduersarius nunquam terminandam damnationem affirmat. Obseruat hæc quoque Celeb. ERDM. NEVMEISTER; (y) qui etiam pluribus dicti huius aduersus Gerhardum vindicationem exhibet.

Mitto infelicem hunc Exegetam & ad notissimum illum IO. CONR. DIPPELIVM, Gerharδο peiorem, pedem promoveo. Hic dictatoriam sibi quasi potentiam arrogans, neque ab Orthodoxis neque ἀποκαταστάσεως Patronis dictum nostrum rite explicari posse satis impudico ore pronunciat, atque ita in Epistola supra citata, in gratiam amici cujusdam (quem Ludouicum Gerhardum esse coniicio) exarata nouum Canonem exegeticum commendat, cuius βδελύγματα quam paucissimis ad animi lancem exigenda mihi erunt. Sententia ipsius hæc est: Tempore Christi commune Phariseorum ac Essæorum ex schola Platonica & Pythagorica haustum dogma fuit: omnes animas simul cum Adamo primo creatas, atque cum Adamo, tanquam capite suo lapsos esse, quæ cum reparanda sint, in corpora transire, mundi lucem adspicere, & per verbum gratiæ ad DEum reduci debent. Cum vero hæc spiritualis regeneratio aut liberatio apud paucissimas vnica carnali generatione impetrari possit, proinde apparitionem earum tamdiu iterandam esse, vsque dum ad plenariam purificationem peruenirent; & si hoc minus procederet, tanquam incorrigibiles ad infernales carceres damnandas esse, vbi tam diu cruciatibus vexarentur, vsque dum prorsus purificarentur, sicque iterum ad regnum DEI idoneæ fierent. Hanc hypothesein (quam DIPPELIVS potius approbat, quam reiecit), Christum non tantum non reiecit, sed & ad illam sæpius se accommodasse putat. Proinde etiam hæc verba Christi secundum illud Iudæorum dogma hoc modo explicanda esse, censet: Weil dieser Judas in seine fleischliche Geburt

B

(y) In der gründlichen Wiederleg. des kurzen Begriffs M. Gerhards P. 75. fgg.

(O)

buhrt auff die Welt, oder Revolution nicht nur nicht war be-
 ser worden, so wäre es freylich vor ihm viel besser gewesen, nicht
 in die Welt geboren, sondern vielmehr von solcher Gebuhrt an
 zur Höllen verdammet zu seyn, denn so wäre sein Gericht in der
 Höllen ohne Zweifel kürzer und erträglicher gewesen, &c. vt
 quam brevissimis rem absolvam, potiora tantum refutanda mi-
 hi sunt. Primo: non ad omnem certitudinem deductum est,
 an Phariseis ista dogmata imputari possint. Quamquam e-
 nim IOSEPHVS (z) adfirmare hoc videtur, nonnulli tamen
 eruditorum hoc in dubium vocant, quos inter BVDDEVS (a)
 in hanc quaestionem inquit, & an haec sententia ex Iosephi
 verbis elici queat disquisitionem instituit. Ad minimum E-
 braeorum quoque cum Ethnicis minime conspirantem con-
 sensum fuisse, probat WALCHIVS. (b). Sed quicquid hu-
 ius rei sit, blasphema tamen sunt verba DIPPELII: Diese
 Lehr war so beschaffen, daß die Lehre Christi damit wohl bestehen
 könnte, und weil er die Religion nicht in leeren Speculationen Mei-
 nungen, sondern in practischen evidenten Wahrheiten gründete,
 so gab er sich nicht einmahl Mühe Irrthümer in der Speculation
 zu widerlegen. Christi doctrinam simul cum hoc dogmate de
 praeeexistentia animarum earumque *μετεμψυχωσε* constare
 posse, quis alius nisi Fanaticus, vnquam asserere conatus fuit?
 nonne hoc dogma. expresse Scripturae contradicit? Conf. Ps.
 LI. 7. Ioh. III. 6. Rom. V. 12, quae dicta cum animarum praee-
 existentia haud quaquam conciliari possunt. Quid? quod
 Gen. II. 7. origo animarum expresse nobis describatur, a Scri-
 pturae autem verbis recedere doctrinae Christi vtique con-
 trarium esse, quis negat? pluribus hac de re agit B. GRAPIVS
 (c) Ast in aurem mihi insusurrare audio DIPPELIVM, religio-
 nem

(z) Antiqu. Jud. L. XIX. Cap. II. Bello Jud. L. II. Cap. XII. Conf
 GOODWIN. Moses & Aaron L. I. Cap. X. p. m. 80. & REITZ-
 VS in not. ad h. l.

(a) Introd. ad Phil. Ebraeor. p. 85. & 440. edit. nouiss. & Histor. Eccles.
 V. T. Tom. II. p. 1203.

(b) Lexico Philos: V. Seelen Ursprung p. 2329 sqq.

(c) Theol. recens controv. Contin C. IV. Qu. III. p. 122 sqq.

nem non consistere in theoreticis sed in practicis, theoretica vero Christum non curasse. Sed haec verba resurrectione non indigent, siquidem per se facile in fumum abeunt, & iam saepius a Theologis nostris labefactata sunt. Blasphemum quoque & sacrilegi Christi prorsus contrarium est, quando Fanaticus noster pergit: *der Heyland lässt diese Meinung* (sc. de animarum praesistentia) *ungekränkt*, resurget nicht als ein *gottlos* Theologus erst diese falsche hypothesin, sondern scheint sie vielmehr anzunehmen und zu approbiren. Aperte hoc pugnat cum *ἀνομιαν* sanctissimi Salvatoris, in cuius ore non inuentus dolus est 1. Petr. II. 22. Ebr VII. 26. Nemo proinde sanae mentis compos expositioni huic Dippelianae album calculum adiciet. Adhuc unicuique tantum monere licebit: Jam tempore Hieronymi nonnulli fuere, qui hac methodo verba Christi interpretari, aut, ut rectius dicam, peruertere, & Judam fuisse, antequam nasceretur, ac melius illi fuisse, cum nondum natus esset, quam cum natus iam esset, docere non dubitarunt. Id quod ex verbis HIERONYMI (d) haud difficulter colligi potest, quando scribit: *Non ideo putandus est (Judas) ante fuisse, quam nasceretur.* Quibus verbis Hieronymum ad ORIGENEM digitum intendere, eruditi existimant. Huius enim erroribus etiam ille adnumeratur, quod statuerit, hominum animas ante immisionem in corpora in coelo vixisse, ibique peccasse & pro diuersitate peccatorum supplicii causa in corpora, tanquam carceres, detrudi. Conf. EHREG. DAN. COLBERG; (e) CALVOERIVS, (f) alii. Contra quae opinionum portenta, & istiusmodi horum verborum Christi detorsiones iam olim Hieronymum & Augustinum disputasse constat (g) Tam maledico ore dum Dippelius erga sanctissimum Salvatorem nostrum saeuir, quid mirum, illum etiam ministros ipsius conuitiis proscindere, & istiusmodi virus euomere: *Es wäre besser, daß die*

A 2

Herrn

(d) In Matth. Cap. XXVI. 24.

(e) In Platonisch. Hermet. Christenthum Part. I. Cap. I. §. IV. p. 135.

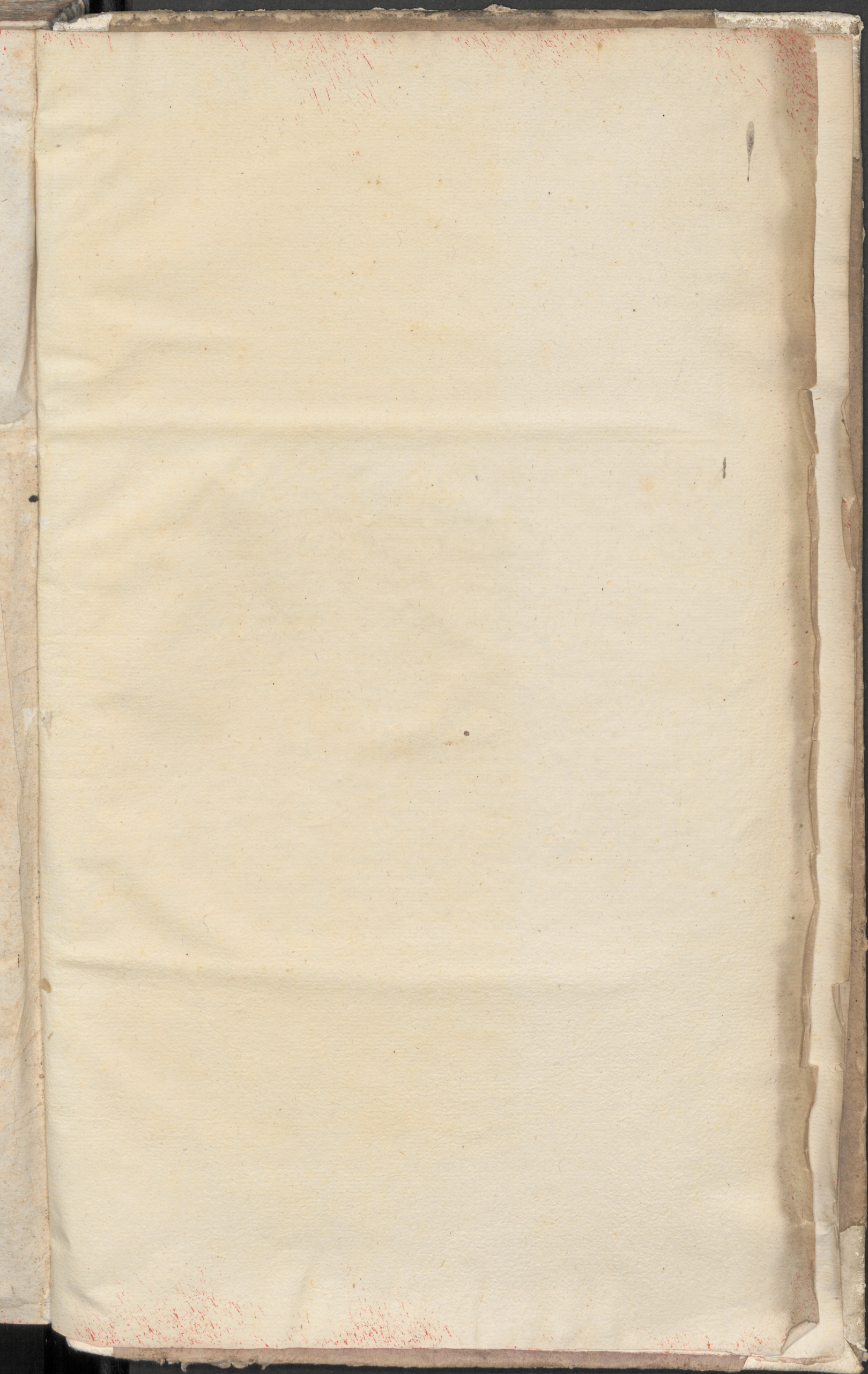
(f) Fissura Sionis Lib. II. Cap. XIV. §. IV. p. 135.

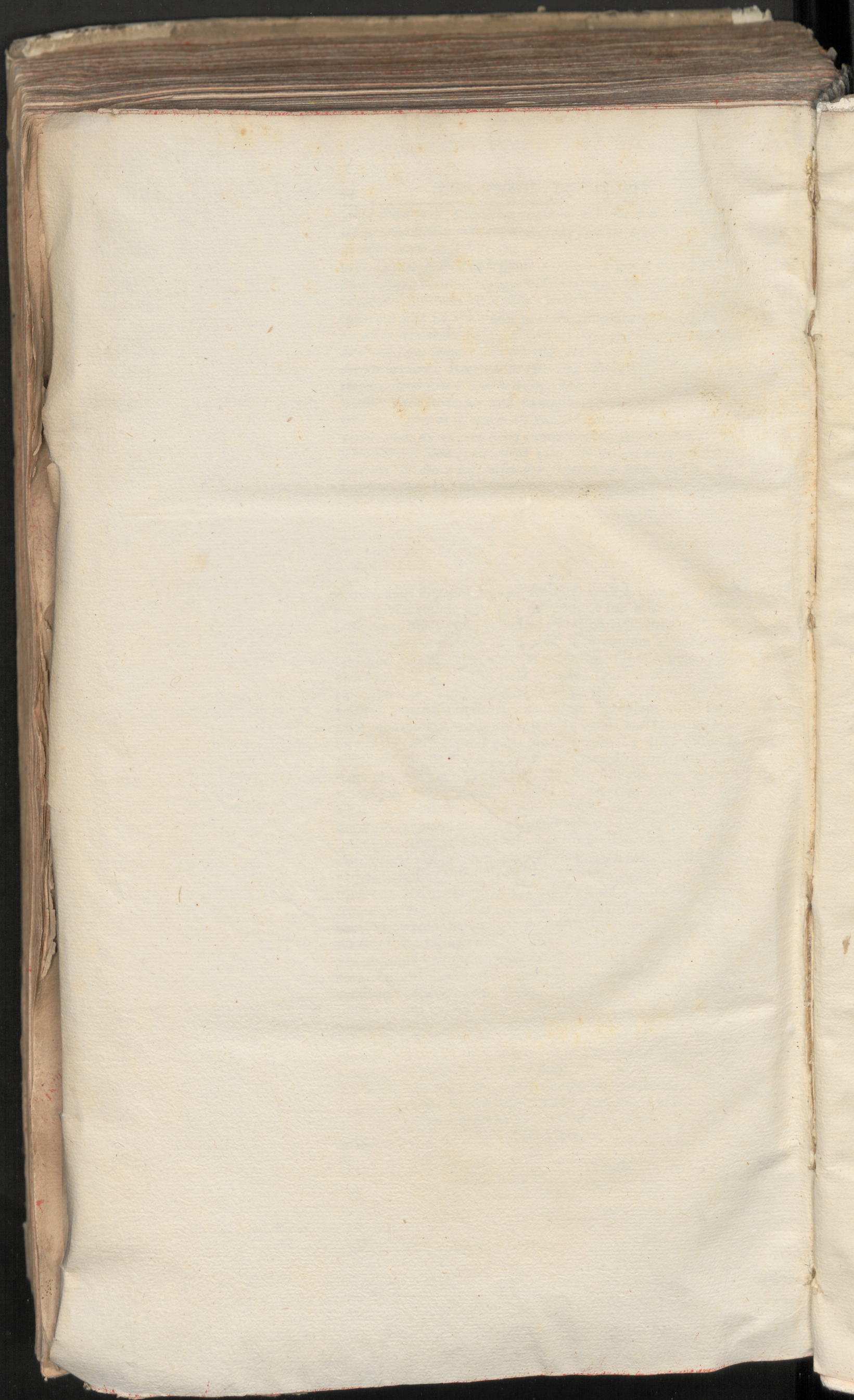
(g) Conf. B. IO. GERHARDI Continuat. Harmon. Evangel. Chemnit. Cap. CLXXII. p. 1140.

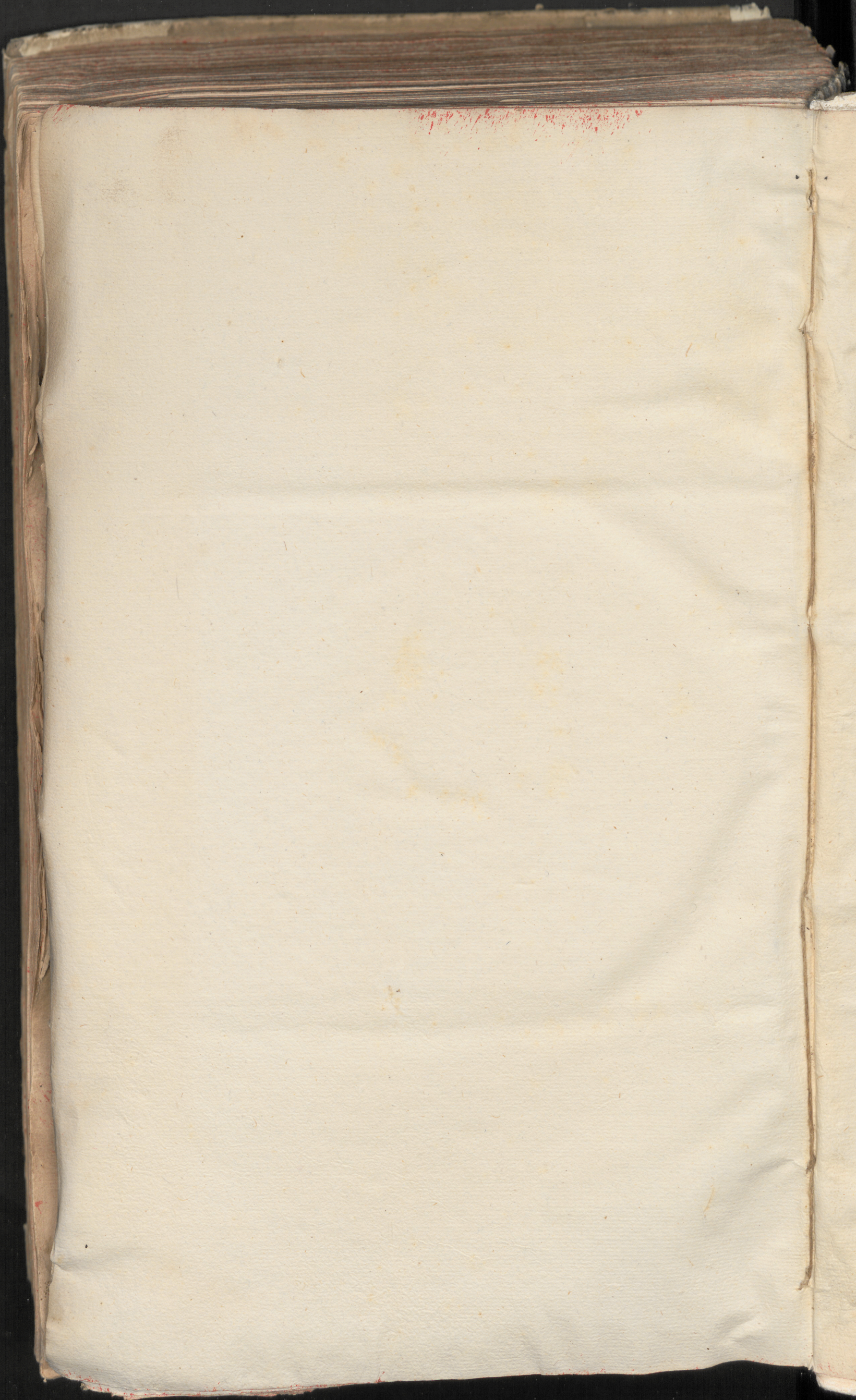
Herrn Orthodoxi diesen (Judam) Patriarchen der gottlosen, Geld-
 begierigen Priester, mit welchem sie ohnedem fast allein ihr Amt
 maintainiren könten, etwas gelinder tradirten &c. His verbis
 ipsum omnes Ministros E. rejicere, atque salaria fixa illis porrigenda
 probris dictis lacerare, in solis disco iacet. Quo vero iure Iu-
 das Patriarcha & Patronus Ministrorum E. saluari possit, probandum
 Fanatico erit. Hoc tam certum est, quam quod certissimum, Iudam
 proditorem Dippelii omniumque eorum, qui cum Dippelio faciunt,
 Patronum esse; ille Christum prodidit; hi itidem in Christum con-
 vitiorum tela vibrant, adeoque per Patroni sui, Iudae, vestigia incedunt.
 Quin &, ne ingrati animi notam incurrant hi iterum Iudae,
 nec tantum Iudae, sed & omnium damnatorum, ipsorum quoque Di-
 abolorum patroni sunt. Quod patrociniū ex dogmate ipsorum de
 Ἀποστασία πατρὸς probari satis potest. Ministerium Eccle-
 siasticum, sceleratissimis his hominibus satis exosum, etiam *Tu*,
Vir Summe - Reuerende (nam *Te* iam mea concernunt verba)
 ornas. Nunc Theologiae Doctoris gradum sustinens horum ho-
 minum bipedum nequissimorum odium denuo incurris. At e-
 nim vero malis displicere, bonis est placere. Hinc recte facis,
 ut post tot & tanta in Academiam & Leucoream & Varno-Bal-
 thicam, Rempubicam & litterariam & sacram exstantia praecleara me-
 rita, tiaram doctoream, atque ita licentiam studiosae iuventuti Col-
 legia Theologica aperiundi, assumere non dubites. Officium illud
 non potest non D. O. M. gratisimum esse, utpote qui illud cum lau-
 de exsoluentibus, largissimam suam benedictionem affatim promissit.
 Hicque DEVS, omnis prosperitatis auctor, voto meo, dum omnia,
 quaecunque sub nomine FELICITATIS tam in temporalibus quam
 in Spiritualibus veniunt, ex animo *Tibi* apprecor, subscribat. *Tu vero*,
Vir Summe Reuerende favore *Tuo* me prosequi perge.

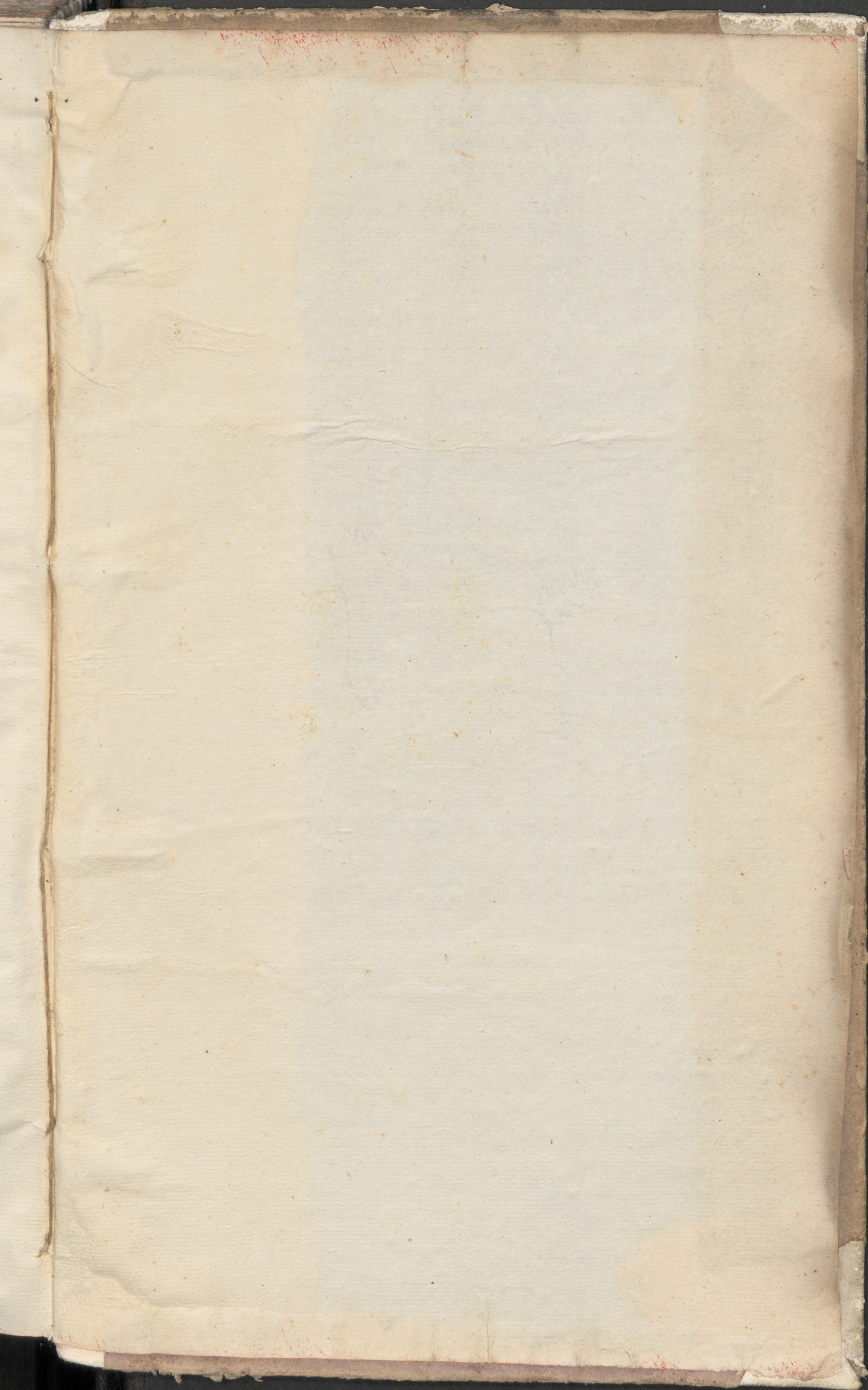
Vale!

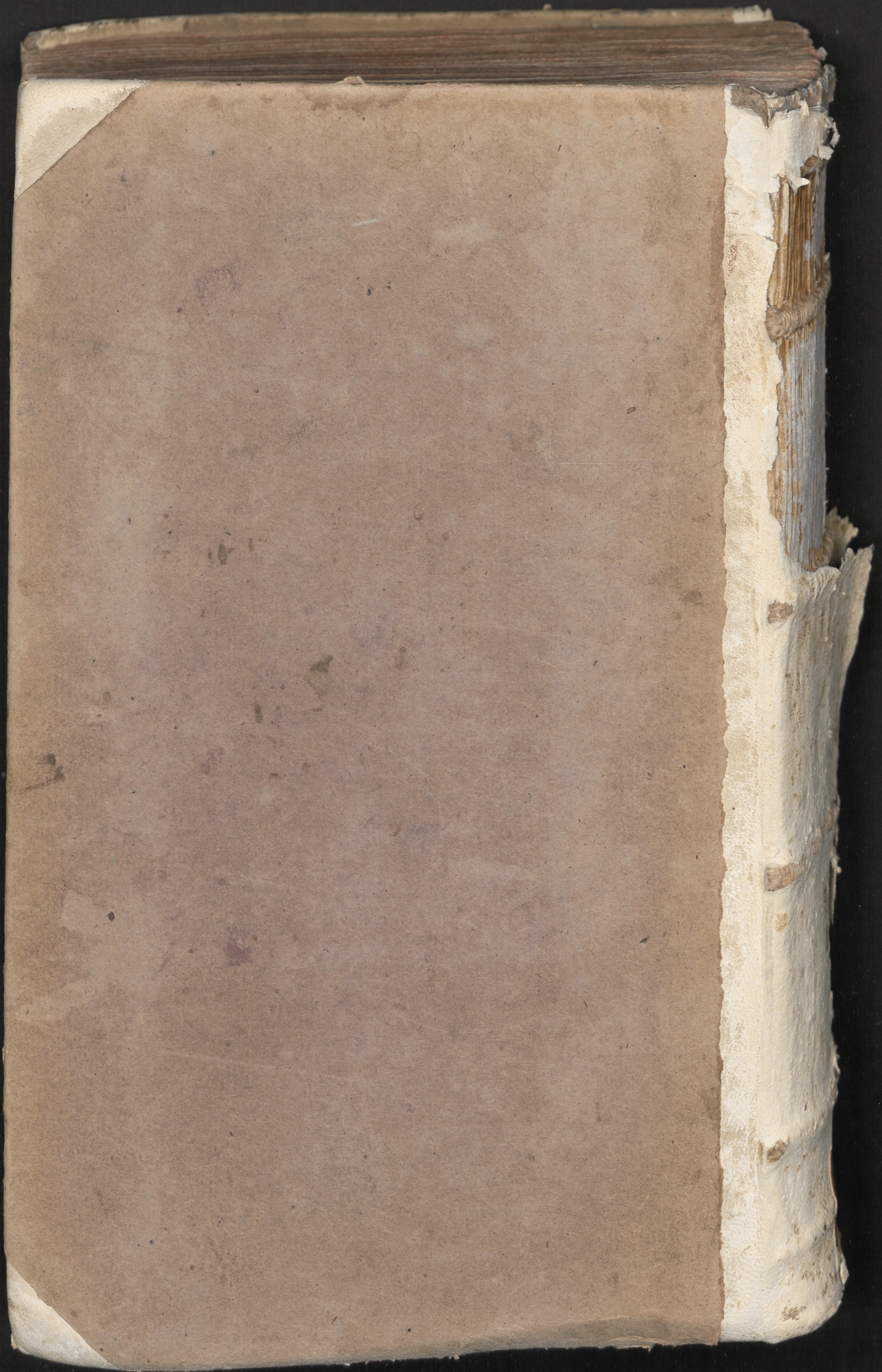

✠ (O) ✠

nem non consistere in theoreticis sed in practicis, theoretica vero Christum non curasse. Sed haec verba refutatione non indigent, siquidem per se facile in fumum abeunt, & iam saepius a Theologis nostris labefactata sunt. Blasphenum quoque & sacrilegi Christi prorsus contrarium est, quando Fanaticus noster pergit: *der Heyland lässt diese Meinung* (sc. de animarum praeeexistentia) *ungefränct*, refutiret nicht als ein *πρωτος* Theologus erst diese falsche hypothesin, sondern scheint sie vielmehr anzunehmen und zu approbiren. Aperte hoc pugnat cum *ἀνομις* sanctissimi Salvatoris, in cuius ore non inuentus dolus est 1. Petr. II. 22. Ebr VII. 26. Nemo proinde sanae mentis compos expositioni huic Dippelianae album calculum adiciet. Adhuc unicui tantum monere licebit: Jam tempore Hieronymi nonnulli fuere, qui hac methodo verba Christi interpretari, aut, ut rectius dicam, pervertere, & Judam fuisse, antequam nasceretur, ac melius illi fuisse, cum nondum natus esset, quam eum natus iam esset, docere non dubitarunt. Id quod ex verbis HIERONYMI (d) haud difficulter colligi potest, quando scribit: *Non ideo putandus est (Judaeus) ante fuisse, quam nasceretur.* Quibus verbis Hieronymum ad ORIGENEM digitum intendere, eruditi existimant. Huius enim erroribus etiam ille adnumeratur, quod statuerit, hominum animas ante immisionem in corpora in coelo vixisse, ibique peccasse & pro diuersitate peccatorum supplicii causa in corpora, tanquam carceres, detrudi. Conf. EHREG. DAN. COLBERG; (e) CALVOERIVS, (f) alii. Contra quae opinionum portenta, & istiusmodi horum verborum Christi detorsiones iam olim Hieronymum & Augustinum disputasse constat (g) Tam maledico ore dum Dippelius erga sanctissimum Salvatorem nostrum saeuir, quid mirum, illum etiam ministros ipsius conuitiis proscindere, & istiusmodi virus euomere: *Es wäre besser, daß die Herrn*

A 2

(d) In Matth. Cap. XXVI. 24.

(e) Im Platonisch. Hermet. Christenthum Part. I. Cap. I. §. IV. p. 135.

(f) Fissura Sionis Lib. II. Cap. XIV. §. IV. p. 135.

(g) Conf. B. IO. GERHARDI Continuat. Harmon. Evangel. Chemnit. Cap. CLXXII. p. 1140.

